

Het schrijven van een behoudsplan

Inleiding en toelichting

Het behoudsplan is bedoeld als een praktisch meerjarenplan voor behoudszaken in de breedste zin van het woord.

Als basis worden metingen en gegevens gebruikt. Deze gegevens zijn terug te vinden in verschillende onderdelen van het plan:

- Hoofdstuk 1. Algemene informatie,
- Hoofdstuk 2. Preventieve conservering: hierbij gaat het om gegevens en metingen van de omgevingsomstandigheden en van de organisatie in uw museum van behoud in het algemeen,
- Hoofdstuk 3. Behoudsplan voor ruimte/ behoudsplan depot: hierin zijn metingen en gegevens te vinden van een bepaalde ruimte.

De gegevens uit deze onderdelen worden bijeengebracht in een lijst van actiepunten.

Er wordt alleen beschreven wat werkelijk gemeten of waargenomen is. In een later stadium kunnen de gegevens verder aangevuld worden.

De behoudsplannen voor een ruimte worden (meestal) gedeeltelijk ingevuld voor ruimten met collectie. Behoudsplannen voor ruimten kunnen ook in een later stadium worden ingevuld, bijvoorbeeld als een bepaalde ruimte behoudsproblemen heeft, of opnieuw ingericht zal worden. Ook kan een bepaald thema in alle ruimten bekeken worden. Bijvoorbeeld: lichtmetingen in alle ruimten om zo tot een verbetering van de verlichting te komen.

Kortom: het Behoudsplan is bedoeld als werkplan voor behoud en beheer in het museum en kan gebruikt worden om het behoudsbeleid in de toekomst vast te leggen. Het plan is 'nooit af' en kan meegroeien met de mogelijkheden, problemen en wensen van het museum.

Actiepuntenlijst

- Planning: geef aan hoe urgent bepaalde acties zijn.
- Uren: hier kan het geschatte aantal uren ingevuld worden dat het museum per bijv. week of gedurende een jaar zou denken te besteden aan een bepaalde taak, dit betreft reguliere en incidentele taken.
- Wie: Hierin kan worden aangegeven wie welke acties onderneemt.
- Kosten: hier zijn bekende kosten en schattingen van kosten in beeld gebracht.
- Reg: De kruisjes geven aan welke zaken op behoudsgebied geregeld moeten zijn om een geregistreerd museum te worden/blijven.

Hoofdstuk 1. Algemene informatie

Museum:			
Algemene informatie t.b.v. behoudsplan			
1	Wat zijn de openingstijden Wintersluiting?		
2	Aantal bezoekers per jaar		
3	Eigenaar van het gebouw		
4	Eigenaar van de collectie Bruiklenen		
5	Kennis medewerkers	Ja / nee	Gevolgde opleidingen/cursussen
6	Is er een collectieplan of collectieomschrijving	Ja / nee	
7	Is er een beleidsplan	Ja / nee	
8	Is er in het beleidsplan een paragraaf over het behouden van de collecties	Ja / nee	Evt. bijzonderheden:
9	Is er in het beleidsplan een paragraaf over veiligheidszorg	Ja / nee	Evt. bijzonderheden:
10	Overig		

Hoofdstuk 2. Preventieve conservering

Preventieve Conservering			
<i>Gebouw</i>			
1	Onderhoudscontract	Ja / Nee	Onderhoud door: Datum laatste onderhoud:
2	Controle lekkages, houtworm etc.	Ja / Nee	Controle door: Datum laatste controle:
<i>Luchtkwaliteit</i>			
1	Extern: Industrie of drukke wegen in de buurt?	Ja / Nee	Soort industrie: Afstand tot het museum/inlaatroosters:
	Zijn er ooit metingen verricht?	Ja / Nee	Gemeten door: Datum laatste meting:
2	Intern: Geschikt inrichtingsmateriaal gebruikt?	Ja / Nee	(Rekening gehouden met schadelijke gassen en dampen?) Gemeten door: Datum laatste meting:
	Overige zaken m.b.t. luchtkwaliteit van belang	Ja / Nee	
	Zijn er ooit metingen verricht?	Ja / Nee	
<i>Klimaat</i>			
1	Aanbevolen klimaat		
2	Type verwarming Dag/nachtstand	Ja / Nee	We streven naar kleine klimaatschommelingen, dus geen groot verschil tussen dag en nacht, zeker niet bij gevoelige materialen.
3	Wordt het klimaat gemeten?	Ja / Nee	
	Planning voor klimaatmeting aanwezig?	Ja / Nee	
	Planning klimaatverbetering aanwezig?	Ja / Nee	
4	Abonnementen		
	Filter	Ja / Nee	
	Klimaatcontrolerapport	Ja / Nee	

Licht			
1	Zijn er lichtmetingen gedaan?	Ja / Nee	Datum: Door wie:
2	Zijn er maatregelen voor lichtbeheersing getroffen?	Ja / Nee	
Schimmels en plaagdieren			
1	Controleschema aanwezig?	Ja / Nee	Datum laatste controle: Door wie: Hulpmiddelen:
2	Worden er preventieve maatregelen getroffen?	Ja / Nee	
3	Controle (nieuw) binnengekomen objecten?	Ja / Nee	
	Quarantainedepot aanwezig	Ja / Nee	
	Wordt door vast persoon uitgevoerd	Ja / Nee	
	Er is een vervanger	Ja / Nee	
	Andere medewerkers bij betrokken	Ja / Nee	
4	Controle stellingmateriaal, haardblokken etc.	Ja / Nee	
5	Is iemand in staat (actief) ongedierte te herkennen?	Ja / Nee	Wie: Weet deze persoon wat te doen? (isoleren object etc.)
Schoonmaak			
1	Is er een schoonmaakrooster	Ja / Nee	Schoonmaak van de ruimte door: Schoonmaak van de objecten door:
2	Is er een instructie omgaan met objecten tijdens schoonmaak	Ja / Nee	

<i>Organisatie en depot</i>			
1	Is er een hoofdverantwoordelijke voor de collecties	Ja / Nee	Functie:
2	Is er een hoofdverantwoordelijke voor het depot	Ja / Nee	Vervanger:
3	Zijn er andere behouds- of depotmedewerkers	Ja / Nee	
4	Zijn er schriftelijke regels voor wat betreft toegankelijkheid van het depot	Ja / Nee	
5	Zijn er schriftelijke regels voor wat betreft de verplaatsing van museumobjecten (bijv. van depot naar zaal)	Ja / Nee	
<i>Gebruik ruimten</i>			
1	Worden ruimten gebruikt voor andere doeleinden?	Ja / Nee	
Informatie en instructie t.b.v. publiek/gebruikers			
1	Handleiding voor medewerkers	Ja / Nee	
	Direct t.b.v. publiek	Ja / Nee	
	Direct t.b.v. andere gebruikers	Ja / Nee	
<i>Veiligheidszorg collectie</i>			
1	Brandmelding	Ja / Nee	Type:
2	Blusmiddelen	Ja / Nee	Type:
3	Contact brandweer	Ja / Nee	
	Gebruiksvergunning	Ja / Nee	
4	Inbraakmelding	Ja / Nee	Type:
5	Overige voorzieningen inbraak/diefstal		
6	Contact politie	Ja / Nee	
7	Instructie personeel brand	Ja / Nee	

	Instructie personeel overig beveiliging	Ja / Nee	
	Voldoende aantal medewerkers EHBO	Ja / Nee	
	Voldoende aantal medewerkers BHV	Ja / Nee	
8	Calamiteitenplan aanwezig?	Ja / Nee	
	Ontruimingsplan mensen	Ja / Nee	
	Evacuatieplan objecten	Ja / Nee	
Conditiebeschrijving collectie			
1	Te onderscheiden collectieonderdelen, naar materiaalgroep (kan samenvallen met collectieplan)		Bijvoorbeeld: schilderijen, wapencollectie, prenten etc.
2	Is collectie gecontroleerd op conditie?	Ja / Nee	Uitgevoerd door: (restaurator/museummedewerker) Datum controle:
3	Beschreven inventarisatie van behandelingsurgentie opgenomen ?	Ja / Nee	Opgenomen voor de volgende materialen: Datum:
4	Zijn er vanuit de inventarisatie verbeteringen noodzakelijk aan gebouw, klimaat etc.?	Ja / Nee	
Actieve conservering			
1	Is een plan aanwezig voor het wegwerken van achterstanden?	Ja / Nee	Opgemaakt door: Voor de volgende deelcollecties:
2	Is cultuurhistorisch belang van de collectie hierin opgenomen? (uit te voeren door de conservator)	Ja / Nee	Bij sommige subsidieaanvragen is dit van belang.
Restauratie			

1	Is een plan aanwezig voor het wegwerken van achterstanden?	Ja / Nee	Opgemaakt door: Voor de volgende deelcollecties:
2	Is cultuurhistorisch belang van de collectie hierin opgenomen? (uit te voeren door de conservator)	Ja / Nee	Bij sommige subsidieaanvragen is dit van belang.
Gebruikte meetapparatuur			Geijkt:

Hoofdstuk 3. Behoudsplannen voor ruimten en depot

Behoudsplan voor ruimte:			
<i>Klimaat</i>			
1	Aanbevolen klimaat	T	
		RH	
2	Gemeten klimaat	T	
		RH	
		Schommelingen	
3	Meting met	Thermohygrograaf	Datum laatste ijking: Geijkt door:
		Datalogger	Datum laatste ijking: Geijkt door:
		Andere meetapparatuur	Datum laatste ijking: Geijkt door:
4	Aanwezigheid van klimaatbeheersingsmaatregelen	Bevochtiger	Datum laatste onderhoud: Onderhoud door:
		Ontvochtiger	Datum laatste onderhoud: Onderhoud door:
		Anders	Isolatie, andere apparatuur:

5	Microklimaten aanwezig (vitrines, schilderijen tegen buitenmuur)	Ja / nee		
6	Gemeten microklimaat	T		Gemeten door: Gemeten m.b.v.:
		RH		
		Schommelingen		

Licht

1	Komt er daglicht binnen?	Ja / nee				
2	Maatregelen daglichtbeheersing		Luiken			
			Gordijnen			
			UV-werend folie			
			Anders			
3	Type kunstlichtbronnen		TI nummer:			
			Gloeilamp			
			Halogeen			
			Anders, nl:			
4	Lichtmetingen	Weertype	Plaats	Lichtsituatie	Uv-straling (μ W/lumen)	Verlichtingssterkte (lux)

Expositie

1	Is er voldoende loopruimte voor publiek?	Ja / nee		
2	Geschikt expositiemateriaal, zuurvrij etc.	Ja / nee		
3	Wordt de ruimte voor andere doeleinden gebruikt?	Ja / nee		

<i>Beveiliging objecten</i>			
1	Brandmelding	Ja / nee	
2	Blusmiddelen	Ja / nee	Laatst gecontroleerd, datum:
3	Inbraakmelding	Ja / nee	
4	Overige voorzieningen	Ja / nee	
Overige opmerkingen			

Behoudsplan voor depot			
<i>Klimaat</i>			
1	Aanbevolen klimaat	T	Zie bijgevoegd schema
		RH	
2	Gemeten klimaat	T	
		RH	
		Schommelingen	
3	Meting met	Thermohygrograaf	Datum laatste ijking: Geijkt door:
		Datalogger	Datum laatste ijking: Geijkt door:
		Andere meetapparatuur	Datum laatste ijking: Geijkt door:
4	Aanwezigheid van klimaatbeheersingsmaatregelen	Bevochtiger	Datum laatste onderhoud: Onderhoud door:
		Ontvochtiger	Datum laatste onderhoud: Onderhoud door:

		Anders	Isolatie, andere apparatuur:
5	Microklimaten aanwezig	Ja / nee	
6	Gemeten microklimaat (buitenmuren achter kasten, ruimte boven kasten)	T	Gemeten door: Gemeten m.b.v.:
		RH	
		Schommelingen	
Licht			
1	Komt er daglicht binnen?	Ja / nee	
2	Maatregelen daglichtbeheersing	Luiken	
		Gordijnen	
		UV-werend folie	
3	Type kunstlichtbronnen	TI nummer:	
		Gloeilamp	
		Halogeen	
		Anders, nl:	
4	Uv-straling (μw /lumen)		Door wie gemeten:
5	Lichtsterkte (lux)		Door wie gemeten:
Gebruik			
1	Wordt het depot voor zaken anders dan bewaring van collectie gebruikt	Ja / nee	
Ligging			
1		Extern / intern	
2	Bereikbaarheid	Goed / slecht	

Ruimte en plaatsing			
1	Voldoende ruimte voor veilige plaatsing objecten	Ja / nee	
2	Voldoende ruimte voor manoeuvreren	Ja / nee	
3	Voldoende ruimte voor te verwachten collectie-uitbreiding	Ja / nee	
4	Objecten direct op de grond geplaatst of op zeer lage planken	Ja / nee	(schade door overstroming en stoten)
Afwerking en materiaalgebruik in de ruimte			
1	Makkelijk te onderhouden en stof-arm	Ja / nee	
2	Inerte materialen gebruikt voor afwerking	Ja / nee	
Depotmaterialen			
1	Makkelijk te onderhouden en stof-arme laden, stellingen, kasten	Ja / nee	
2	Inerte materialen	Ja / nee	
3	Gebruikte dozen voldoen aan kwaliteitseisen	Ja / nee	Geef aan welke: ICN-kwaliteitseis nr. / Passed Photo-activytest / anders nl.:
4	Depot- en verpakkingsmateriaal aangepast aan materiaal van het object	Ja / nee	
Beveiliging objecten			
1	Brandmelding	Ja / nee	
2	Blusmiddelen	Ja / nee	Laatst gecontroleerd, datum:
3	Inbraakmelding	Ja / nee	

4	Afsluitbaarheid en sleutelbeheer geregeld	Ja / nee	
5	Overige voorzieningen	Ja / nee	

Overige opmerkingen

Hier kan ook info over ARBO worden opgenomen (manoeuvreren, hoogte stellingen etc.)

Hoofdstuk 4. Actiepuntenlijst

Actiepunten behoudsplan	Planning	Wie	Kosten	Reg
Gebouw				
- zorg voor beschikbaarheid gebouwgegevens (monumentenwacht) bij volgende bezoek				
- lees gebouwgegevens van de Monumentenwacht na, o.a. op aanwezigheid plaagdieren in gebouw				
- overleg met Monumentenwacht over wering van vogels van het dak				

Klimaat	Planning	Wie	Kosten	Reg
- aanschaf klimaatregistratie-apparatuur				
- verricht klimaatmetingen, te beginnen in: het nieuwe depot, in de nieuwe expositieruimte, in een van de aaneengeschakelde zalen op een hoog en in de archiefruimte				X
- interpreteer klimaatmetingen				X
- maak een plan voor klimaatverbetering en meet verder (ook in andere ruimten)				X
- uitvoeren klimaatverbeteringen (controleer d.m.v. metingen)				
- volg evt. praktische studiedag omgaan met klimaatapparatuur				
- controleer ruimten op aanwezigheid van microklimaten en los deze waar mogelijk op				X
- voorbeelden van snel op te lossen microklimaten: bankje tegen de verwarming in de hal beneden: verplaatsen (of verwarming niet gebruiken) invallend zonlicht in de archiefruimte: plaatsing Licht- en warmte werend gordijn (volledige verduistering en coating aan buitenzijde)				X
Licht				
- verricht metingen in alle ruimten waar collectie te vinden is, ook in de vitrines				X
- beslissing nemen over de expositie in het trappenhuis (veel kosten aan lichtwering verbonden)				X
- plan opstellen voor verbetering van de lichtbeheersing				X
- aanschaf UV-werende folies of plaatmaterialen voor ramen in expositieruimten				
- aanschaf lichtwering (gordijnen) voor ramen in expositieruimten				
- aanschaf nieuwe kunstverlichting				

	Planning	Wie	Kosten	Reg
- controleer ruimten op aanwezigheid van microklimaten en los deze waar mogelijk op				X
Schimmels en plaagdieren				
- stel controleschema op				
- richt een quarantainedepot in				
- stel vast wie de vaste persoon en wie de vervanger is voor plaagdierendetectie				
- schriftelijk vastleggen hoe en wat er gecontroleerd wordt, ook depotcollectie controleren				
- laat vaste persoon en evt. vervanger cursus plaagdieren volgen				
Schoonmaak				
- rooster ook depotruimten in voor schoonmaakactiviteiten				X
- maak een instructie over de omgang met objecten tijdens het schoonmaken (m.n. van belang als derden of anderen dan de vaste ploeg schoonmaken)				X
Depot / organisatie depot				
- stel taken en verantwoordelijkheden m.b.t. depots en archieven op (op basis van beleidsplan, groeidocument)				
- leg regels vast m.b.t. toegankelijkheid depots en archieven				
- leg regels vast m.b.t. verplaatsing van objecten (hoe verplaatsen, hoe administreren)				
- stel vast welke deelcollectie waar bewaard wordt				
- leg vast en bespreek met de betreffende stichting de omgang met de collectie 'weeshuis'				

	Planning	Wie	Kosten	Reg
- gebruik depot niet meer voor opslag andere zaken, wijs een plek aan voor opslag van andere zaken				
- maak een plan voor verbetering van de depotinrichting (hierin worden ook klimaatgegevens betrokken)				X
Informatie en instructie t.b.v. bezoekers/gebruikers				
- leg vast hoe medewerkers omgaan met de collectie tijdens rondleidingen e.d.				
- leg bezoekvoorwaarden vast (bijv. door gebruik van de standaard bezoekvoorwaarden van NMV, aldaar opvraagbaar en te vinden via www.museumvereniging.nl)				
- leg regels en voorwaarden vast voor gebruik door derden				
Veiligheidszorg				
- onmiddellijke uitvoering van de punten genoemd in de hoge-risico-lijst.				
- vergelijking en beoordeling offertes beveiliging				X
- aanschaf beveiligingsvoorzieningen				X
- contacten brandweer/politie				
Conditiebeschrijvingen objecten/ conservering				
- conservering brievenboeken laten offreren en beslissing nemen op basis van offertes				
- conditie van de voorwerpen laten bepalen door deskundige restauratoren per vakgebied				
Deskundigheidsbevordering				
- laat een of meer medewerkers de basiscursus behoud en beheer van museale collecties volgen				

